

Ebben a hírlevelünkben a munka melletti szakképzés helyzetéről szeretnénk európai körképet mutatni.

Az EAfA (European Alliance for Apprenticeship) a brüsszeli DG Education and Culture és a DG Employment, Social Affairs and Inclusion által koordinált szervezet, amely azt célozza, hogy a közhivatalokat, üzleti szereplőket, szociális partnereket, szakképzési szolgáltatókat, ifjúsági szervezetek képviselőit és más kulcs szereplőket fogjon össze annak érdekében, hogy népszerűsítse a tagállamokban a munka közbeni szakképzés különféle formáit.

A munka közben való szakképzés megkönnyíti a képzésből a munka világába való átmenetet és tények támasztják alá, hogy az erős szakképzéssel és munka közbeni szakképzéssel rendelkező országokban alacsonyabb a fiatalok munkanélküliségi rátája.

Az EAfA üdvözl mindenféle szervezeti csatlakozást és elkötelezettséget, amely megerősíti a munka közbeni tanulás formáit és minőségét.

Az EAfA honlapján jelentkezési lapot bocsát az érdeklődő szervezet számára:

http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/alliance_en.htm

Magyarország

Az általános iskola befejezése után 16 éves korig tart a tankötelezettség. A szakiskolák 3 évesek és nem adnak érettségit. Magyarországon a szakközépiskola a szakiskola alternatívája - itt érettségit is szerezhetnek a diákok, s így továbbtanulásra is van lehetőségük. A gimnázium elsősorban a felsőfokú tanulmányokra készít fel..

Ebben az igen szelektív rendszerben a munka mellett való szakképzés (apprenticeship, mely inkább „inaséveknek” felel meg) csak iskolarendszerű formában létezik. A képzésben résztvevő tanulók iskolai tanműhelyekben vagy vállalkozásokhoz kihelyezve töltik kötelező gyakorlatukat. A rendszer jelentős változásokon ment át 2013-ban. Szeptember óta a szakképzés hossza 3 évre rövidült és a közismereti tárgyak aránya 30%-ra csökkent a teljes képzési időt tekintve. Másrészt viszont a szakmai gyakorlatra több idő van és ezt vállalkozásoknál, gyárakban kell teljesíteniük a tanulóknak. Német mintára, a duális képzés keretén belül a diákok idejük nagy részét a velük szerződést kötő cégeknél töltik (nem feltétlenül fizetés mellett).

Ezideig a nem formális, informális tanulás nem elismert a rendszerben. Az iskoláknak lehetőségük van arra, hogy például a Leonardo programon belül szerzett külföldi gyakorlatot elismerjék. A

leginkább használt módszer az Europass mobilitási bizonyítvány elismerése: 2010-ben 1745 ilyen bizonyítványt adtak ki, összehasonlítva az előző év 972 papírával.

Spanyolország

A munka közbeni szakképzés során egy képességet vagy szakmát lehet megszerezni szakember (maestro) irányítása mellett.

Spanyolországban az ilyen típusú képzést tanulószerveződés alapján működik, amelyet az elmúlt években felváltott a „munka tapasztalat szerveződés” és a „munkahelyi képzés szerveződés”, amelyeket az új munkaügyi törvény „új inas szerveződésként” ír le.

A nemrég elfogadott munkatörvénykönyv (<http://www.boe.es/boe/dias/2012/07/07/pdfs/BOE-A-2012-9110.pdf>) új eleme a képzési és inas szerveződések köre. Az új szerveződések célja, hogy lehetővé tegye a dolgozók számára a spanyol rendszerben elismert szakképzettség megszerzését.

Görögország

2013 januárjában a görög kormány ambiciózus munka közbeni képzési tervet hirdetett a munkanélküliség elleni harc keretén belül.

A terv a 15-24 és a 25-35 éves korosztályokat, ezen belül pedig a hátrányos helyzetűeket célozza meg. A cél, hogy ezek az emberek szakképzettséghez jussanak és megfelelő munka tapasztalat megszerzésével integrálódni legyenek képesek a munka világába. A projekt különböző minisztériumok együttműködésével jött létre. Ennek a projektnek a révén a kormány szeretne új munkahelyeket generálni, megerősíteni a szakképzést az elméleti és gyakorlati képzés egységével, megerősíteni a fiatalok vállalkozóvá válását, segíteni az innovációt és csökkenteni a képzésből kimaradók, a lemorzsolódók arányát.

Olaszország

Az „inas” fogalom olyan kapcsolatot takar képzők és képzésben résztvevők, ahol a felnőttek elkötelezettek abban, hogy tudásukat és képességeiket a fiataloknak, akik azt tovább mélyíthetik és innovatív elemekkel gazdagíthatják. Az idők folyamán a szerveződések a fiatalkori munkanélküliség elleni harc eszközeivé váltak.

Az olasz inas modell sok formában létezik, ezek közül csak néhány része a formális iskolai oktatásnak és végződik olyan képzettséget adó bizonyítványnak, amelyet iskolarendszerű képzés során is meg lehet szerezni.

Olaszországban az inas szerveződés tanulási célzatú munkaszerződés. A gyakornok inasok fizetést kapnak és egy tapasztalt szakemberek mellett dolgoznak, hogy elsajátítsák egy szakma fortélyait. Mindeközben képzésen is részt vesznek, amelyet munkaügyi központok, iskolák, egyetemek kínálnak nem iskolarendszerű formában.

Svájc

A munka közbeni tanulás rendkívül fontos állomás a fiatalok életében, mivel egyrészt jövőendő pályájuk is meghatározódik, másrészt pedig ez jelzi az átmenetet az iskolából a munka világába. Az

inas szerződés határozott idejű és azt célozza, hogy a 15 évesnél idősebb résztvevők elsajátítsák egy adott szakma elméletét és gyakorlati fogásait és elkezdhessék szakmai karrierjüket.

A projekt produktumai elérhetők a weblapon. Ezek a videók a partnerországokban készültek és valóságos emberek élményeire alapulnak. Néhány film azt mutatja be, hogy van, aki zökkenőmentesen ment végig minden iskolai fokozaton, más videó interjúk arról szólnak be, hogy miként morzsolódtak le fiatalok a képzésből, míg néhány bemutat olyanokat, akik éltek a második eséllyükkel és visszatértek az iskolapadba.

Érdekes látni ezeket a sorsokat, a motivációkat a fiatalok döntései mögött és hogy milyen nehézségekkel kellett szembenézniük.

A filmeket itt nézhetik meg:

<http://rapport-llp.eu/videos/>

Írország

Írországban az inasság azt jelenti, hogy valaki kétkezi munkát igénylő szakmát sajátít el. Ezek az építőiparhoz vagy egyéb szakterületekhez kapcsolhatók. Az inas rendszer működtetője a SOLAS, amely együttműködik az Oktatási és Képzési Minisztériummal, a munkáltatókkal és a szakszervezetekkel.

Írországban az inas képzés szükségletvezérelt, tantermi és munkahelyi képzésből áll. Ez azt célozza, hogy a tanulók minél inkább megfeleljenek majd a munkahelyi elvárásoknak. Minden képzés jól meghatározott standardokra alapozott tartalommal bír, amelyet az adott iparág készít és hagy jóvá. A képzés sikeres elvégzése után a tanulók FETAC emeltszintű bizonyítványt kapnak, amely nemzetközileg is elismert. Egy ilyen bizonyítvány birtokában a fiatalok továbbtanulhatnak, amennyiben megfelelnek minden más felvételi követelménynek.

Az inasokat fizetés illeti meg, az ipari inas bértábla szerint. Rendszerint a bérek éves szinten meghatározottak és évről évre emelkednek. A nem munkahelyen töltött idő alatt (iskola képzés) úgynevezett inas ösztöndíjat kapnak.

A rendszer igazságos és törekszik az egyenlőségre, azonban recesszió idejét az elérhető inas helyek száma erősen korlátozott. Jelenleg például nehéz az építőiparban ilyen képzési helyet találni.

Lengyelország

A lengyel oktatási rendszerben az inas képzés speciális helyet foglal el. Elsősorban a fizikai munkát igénylő szakmákra terjed ki. A lengyel jogszabályok nem definiálják a munka közbeni képzést, az inaskodást, bár a Munka törvénykönyve megemlíti bizonyos feltételeket a fiatal munkásokat tekintve. Fiatal munkáson 16-18 éves fiatalokat értünk - 16 éves kor alatt tilos gyerekeket foglalkoztatni. Az általános iskolai végzettség követelmény. Az inas foglalkoztatás alapja egy szerződés a munkáltató és a fiatal között. Ez az időszak a kötelező iskoláztatás teljesítésébe számít bele (az iskolakötelezettség az Alkotmányban meghatározottan 18 éves korig tart).

Az inasokat munkaszerződéssel foglalkoztatják, fizetést kapnak és társadalombiztosítással rendelkeznek. Egy szakma elsajátítása 2-3 évig tart, eközben a tanulók az elméleti tudást iskolában, vagy iskolán kívül szerzik meg.

Az inas képzés különleges forma a lengyel szakképzésben. A részvétel feltétele az alsó középiskola (gimnazjum) elvégzése és a betöltött 16 év. Mindennek ellenére bizonyos esetekben a törvény kivételeket is engedélyez. Sok esetben a képzés kis-, közepes vállalkozásoknál történik. A tulajdonosok tagjai egy-egy szakmai kamarának. A legnépszerűbb szakmák a fodrász, az asztalos, a pék és a cukrász.

A megelőző munkatapasztalataik miatt a képzés rövidebb a felnőttek számára, 12-16 hónap.

További információk a projektről:

E.Ri.Fo www.erifo.org

Mayo Education Centre www.mayoeducationcentre.ie

CECE www.cece.es

Institute for Private Enterprise and Democracy www.iped.pl

SEED association <http://seedlearn.org/>

Regional Directorate of Primary and Secondary Education of Crete
<http://kritis.pde.sch.gr/>

HORVÁTH & DUBECZ Consulting Ltd. www.horvathesdubecz.hu

Superact. www.superact.org.uk